

SiCTT by MEWS

For Exposure Keratopathy Prevention

โครงการ “Siriraj Concurrent Trigger Tools by Modified Early Warning Signs (SiCTT by MEWS) For Exposure Keratopathy Prevention แนวปฏิบัติในการดูแลและป้องกันการเกิดภาวะกระจกตาผิดปกติจากการหลับตาไม่สนิท” มีแรงบันดาลใจจากการที่พบผู้ป่วยจากภาควิชาต่าง ๆ ทั้งผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยใน โรงพยาบาลศิริราช ซึ่งเป็นผู้ป่วยที่มีภาวะกระจกตาอักเสบ จากการหลับตาไม่สนิท ซึ่งเกิดได้จากหลายสาเหตุ ได้แก่ ภาวะตาโปนจากไทรอยด์เป็นพิษ ผู้ป่วย ICU ที่ไม่รู้สึกรู้สีกตัวและต้องใส่เครื่องช่วยหายใจ ผู้ป่วยหลังผ่าตัดตมอมง ผ่าตัดหู หรือใบหน้า ทำให้เส้นประสาทสมองคู่ที่ 7 ได้รับความเจ็บ ทำให้หลับตาไม่สนิท นอกจากนี้ยังรวมถึงผู้ป่วยที่หลับตาได้สนิท แต่ไม่ค่อยกระพริบตา ลืมตาเป็นเวลานาน ซึ่งอาจเกิดได้จากความขรา หรือการได้รับยาบางชนิด ได้แก่ ยาทางระบบประสาท หรือยาทางจิตเวช ทำให้เกิดภาวะการกระพริบตา ลืมตาเป็นเวลานาน จึงเกิดภาวะกระจกตาแห้งและอักเสบได้เช่นเดียวกับผู้ป่วยที่หลับตาไม่สนิท

เมื่อผู้ป่วยหลับตาไม่สนิท หรือไม่ค่อยกระพริบตา เยื่อตา และกระจกตาจะแห้ง ส่งผลให้ผิวกระจกตาลอกเป็นจุดเล็ก ๆ ก่อน เมื่อภาวะดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไข กระจกตาที่ลอกเป็นจุดเล็กจะรวมตัวกันลอกใหญ่ขึ้น และถ้ามีเชื้อโรคเข้าไปในแผล จะเกิดเป็นแผลติดเชื้อที่กระจกตา ซึ่งการติดเชื้อนี้ สามารถลุกลามเข้าไปในตาได้ ทำให้สูญเสียการมองเห็นอย่างถาวร ภาวะดังกล่าวสามารถป้องกันได้ตั้งแต่แรกเริ่มที่ทราบว่าผู้ป่วยมีความเสี่ยง โดยประเมินความเสี่ยงตั้งแต่แรกเริ่ม รวมถึงการประเมินระดับของการหลับตาไม่สนิท (Lagophthalmos) หรือการประเมินการกระพริบตาต่อนาที (Blinking) ในผู้ป่วยที่มีความเสี่ยง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ป่วยที่หลับตาไม่สนิททุกรายที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลศิริราช ไม่เกิดภาวะกระจกตาผิดปกติ ไม่สูญเสียการมองเห็นไปจากเดิมเมื่อจำหน่ายผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาลศิริราช

EXPOSURE KERATOPATHY

การดำเนินการได้รับความร่วมมือจากงานการพยาบาล
จักษุ โสตฯ และภาควิชาจักษุวิทยา ในการพัฒนาแนวปฏิบัติ
เพื่อป้องกันการเกิดภาวะกระจกตาผิดปกติจากการหลับตา

ไม่สนิท ที่เป็นมาตรฐานในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพของคณะฯ
โดยนำแนวคิดการพัฒนาคุณภาพ 3P, PDCA และการบริหารความเสี่ยงเชิงรุกด้วยเครื่องมือ SiCTT by MEWS มาใช้ในการพัฒนา
แนวปฏิบัติ โดยมีการจัดการความรู้ร่วมกันระหว่างทีมสหสาขาวิชาชีพ ทั้งจักษุแพทย์ และพยาบาล มีการค้นคว้าหาความรู้จาก
แหล่งข้อมูลทั้งจากตัวบุคคล และจากเอกสารต่าง ๆ มาทบทวนกระบวนการดูแลผู้ป่วย นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและเรียนรู้ร่วมกัน
พัฒนาเป็นแนวปฏิบัติ โดยนำร่องในหอผู้ป่วยที่รับดูแลผู้ป่วยที่มีปัจจัยเสี่ยงในการเกิดภาวะกระจกตาผิดปกติจากการหลับตาไม่สนิท
นอกจากนี้ การจัดการความรู้ ยังเป็นกระบวนการที่ช่วยในการพัฒนาทักษะและความสามารถของบุคลากรในการดูแลและป้องกัน
การเกิดภาวะกระจกตาผิดปกติจากการหลับตาไม่สนิทด้วย

จากการดำเนินงานในระยะแรกพบปัญหาด้านการ
สื่อสาร และความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานในการใช้แนว
ปฏิบัติ ต่อมาจึงได้รับความอนุเคราะห์จากภาควิชา
ศัลยศาสตร์ ในการจัดเวทีการประชุม ปรีกษาหารือร่วมกัน
วิเคราะห์ปัญหา และสรุปแนวทางแก้ไข เพื่อให้บุคลากรเห็น
ความสำคัญของแนวปฏิบัติ และสร้างความมั่นใจใน
กระบวนการดูแลผู้ป่วยอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
นอกจากนี้ยังพบปัญหาเรื่องความล่าช้าในการสื่อสาร
เกี่ยวกับแนวปฏิบัติ ทางทีมผู้จัดได้จัดทำช่องทางสื่อสาร
ผ่านทาง SiVwork เพื่อใช้ติดต่อประสานงานกับบุคลากรใน
องค์กรให้เกิดความรู้ ความเข้าใจตรงกัน และเกิดความ
สะดวกรวดเร็วในการสื่อสาร

ผลลัพธ์จากการนำร่องขยายผลในหอผู้ป่วย
อายุรศาสตร์ ศัลยศาสตร์ และงานการพยาบาลจักษุ โสตฯ
จำนวน 22 หอผู้ป่วย พบว่าในระยะเวลาตั้งแต่เดือน
มกราคม 2564 – เดือนธันวาคม 2565 ไม่เกิดอุบัติการณ์
การเกิดภาวะกระจกตาผิดปกติจากการหลับตาไม่สนิท ซึ่ง
เป็นไปตามเป้าหมาย (= 0) ที่กำหนด รวมทั้งด้านการส่ง
ปรึกษาภาควิชาจักษุด้วยภาวะกระจกตาผิดปกติ จากปี
2561 มีจำนวนถึงร้อยละ 4.5 ราย/ปี หลังจากทดลองใช้
แนวปฏิบัติ ในปี 2564 –ปัจจุบัน ลดเหลือเพียงร้อยละ
2.61 หรือ 2.5 ราย/ปี

จะเห็นได้ว่าการทำงานเป็นทีมที่มีความเข้มแข็ง มุ่ง
เป้าหมายเดียวกัน การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแล
ผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง การสื่อสารที่ประสิทธิภาพ การได้รับการ
สนับสนุนจากผู้บริหารและนโยบายองค์กรที่มีความชัดเจน ล้วน
เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการนำแนวปฏิบัติไปใช้
ในการดูแลผู้ป่วย

สุดท้ายทางทีมฝากข้อคิดว่า “ในทุก ๆ วัน มีผู้ป่วยจำนวน
มากมารักษาที่โรงพยาบาลศิริราช การมุ่งรักษาผู้ป่วยให้หมดไป
ในแต่ละวันเป็นเพียงการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ จึงควรมอง
ปัญหาที่พบได้บ่อยในผู้ป่วยที่มาได้รับการรักษา หรือปัญหาที่
เกิดขึ้นและมีอันตรายร้ายแรง โดยนำปัญหาเหล่านั้นมา
วิเคราะห์ หาสาเหตุ และจัดทำแนวปฏิบัติขึ้น เพื่อป้องกันไม่
ให้เกิดปัญหานั้น หรือเกิดปัญหาน้อยที่สุด จำนวนผู้ป่วยที่เข้ารับ
การรักษาก็จะลดลง”